Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
H. SAUGMANDSGAARD ØE
fremsat den 12. november 2020[1]

Sag C-515/19

Eutelsat SA
mod
Autorité de régulation des communications électroniques et des postes,
Inmarsat Ventures SE, tidligere Inmarsat Ventures Ltd,
procesdeltagere:
Viasat Inc.,
Viasat UK Ltd

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig))

»Præjudiciel forelæggelse – elektroniske kommunikationsnet og -tjenester – beslutning 2007/98/EF – samordnet anvendelse af frekvensressourcer i 2 GHz-båndet – systemer, som leverer mobile satellittjenester – beslutning nr. 626/2008/EF – udvælgelse og udstedelse af tilladelser – artikel 2, stk. 2 – mobilt satellitsystem – begrebet »mobil jordstation« – begrebet »»supplerende« jordbaserede komponenter« – artikel 4, stk. 1, litra c), nr. ii) – forpligtelse til at dække mindst 60% af Unionens område – artikel 7, stk. 1 – manglende overholdelse – følger«

I. Indledning

1. Den anmodning om præjudiciel afgørelse, der er indgivet af Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig), vedrører systemet »European Aviation Network« (herefter »EAN-systemet«), som Inmarsat Ventures SE, tidligere Inmarsat Ventures Ldt (»Inmarsat«), har etableret, og som skal levere en internetforbindelse til fly, der overflyver Unionens område.

2. Denne anmodning indgår i et annullationssøgsmål anlagt af Eutelsat SA til prøvelse af en beslutning fra Autorité de régulation des communications électroniques et des postes (myndighed med ansvar for kommunikations- og posttjenester, herefter »ARCEP«), hvorved Inmarsat gives tilladelse til at udnytte *supplerende jordbaserede komponenter* inden for rammerne af EAN-systemet.

1 – Originalsprog: fransk.

3. Denne beslutning fra ARCEP ligger i forlængelse af beslutning 2009/449/EF[2], hvorved Europa-Kommissionen valgte Inmarsat og Solaris Mobile Limited som operatører af systemer, der leverer mobile satellittjenester, med tilladelse til at anvende 2 GHz-båndet i henhold til beslutning 2007/98/EF[3] og beslutning nr. 626/2008/EF[4].

4. Den forelæggende ret ønsker med de forelagte spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om EAN-systemet, som Inmarsat har indført, og navnlig dette systems jordbaserede komponent, er i overensstemmelse med de kriterier, der er opstillet i beslutning nr. 626/2008.

5. Jeg vil foreslå Domstolen at besvare disse spørgsmål bekræftende.

II. Retsforskrifter

A. Beslutning 2007/98

6. Artikel 1 i beslutning 2007/98/EF er affattet således:

»Denne beslutning har til formål at samordne betingelserne for adgang til og effektiv udnyttelse af frekvensbåndene 1 980-2 010 MHz (jord til rum) og 2 170-2 200 MHz (rum til jord) for systemer, som leverer mobile satellittjenester i [Unionen].«

7. Ifølge denne beslutnings artikel 2 forstås ved »systemer, der leverer mobile satellittjenester«, systemer, som kan levere radiokommunikationstjenester mellem en mobil jordstation og én eller flere rumstationer eller mellem mobile jordstationer ved hjælp af én eller flere rumstationer eller mellem mobile jordstationer og én eller flere fast placerede supplerende jordstationer.

8. Nævnte beslutnings artikel 3 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne udpeger og stiller senest den 1. juli 2007 frekvensbåndene 1 980-2 010 MHz og 2 170-2 200 MHz til rådighed for systemer, som leverer mobile satellittjenester.

[…]

2. Enhver fast placeret supplerende jordstation skal udgøre en integreret del af det system, der leverer mobile satellittjenester, og styres af systemets ressource- og netværksstyringssystem. Den skal anvende samme transmissionsretning og samme del af frekvensbåndet som de tilhørende satellitkomponenter og må ikke øge det tilhørende mobile satellitsystems frekvensbehov.«

B. Beslutning nr. 626/2008

9. Artikel 1, stk. 1, i beslutning nr. 626/2008 har følgende ordlyd:

»Formålet med denne beslutning er at lette udviklingen af et konkurrencedygtigt indre marked for mobile satellittjenester (mobile satellite services, »MSS«) over hele [Unionen] og efterhånden sikre geografisk dækning i alle medlemsstaterne.

2 – Kommissionens beslutning af 13.5.2009 om udvælgelse af operatører af fælleseuropæiske systemer, der leverer mobile satellittjenester (MSS) (EUT 2009, L 149, s. 65).

3 – Kommissionens beslutning af 14.2.2007 om samordnet anvendelse af frekvensressourcer i 2 GHz-båndet med sigte på indførelse af systemer, som leverer mobile satellittjenester (EUT 2007, L 43, s. 32).

4 – Europa-Parlamentets og Rådets beslutning af 30.6.2008 om udvælgelse af og udstedelse af tilladelser til systemer, som leverer mobile satellittjenester (mobile satellite services, MSS) (EUT 2008, L 172, s. 15).

Denne beslutning indfører en fællesskabsprocedure for fælles udvælgelse af operatører af mobile satellitsystemer, som bruger 2 GHz-frekvensbåndet, som omfatter frekvenserne fra 1980 til 2 010 MHz for jord-til-rum-kommunikation og fra 2170 til 2 200 MHz for rum-til-jord-kommunikation, i overensstemmelse med beslutning 2007/98/EF. Den fastlægger desuden bestemmelserne for medlemsstaternes samordnede udstedelse af tilladelser til udvalgte operatører til at anvende de tildelte radiofrekvenser inden for dette bånd til drift af mobile satellitsystemer.«

10. Denne beslutnings artikel 2, stk. 2, bestemmer:

»Desuden gælder følgende definitioner:

a) »mobile satellitsystemer«: elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der kan levere radiokommunikationstjenester mellem en mobil jordstation og en eller flere rumstationer eller mellem mobile jordstationer ved hjælp af en eller flere rumstationer eller mellem en mobil jordstation og en eller flere supplerende jordbaserede komponenter, der bruges på faste steder. Et sådant system skal omfatte mindst en rumstation

b) »supplerende jordbaserede komponenter« til mobile satellitsystemer: jordbaserede stationer, der anvendes på faste steder for at forbedre tilgængeligheden af MSS i geografiske områder inden for satellitsystemets/satellitsystemernes dækningsområde, hvor man ikke kan sikre kommunikation med en eller flere rumstationer i den nødvendige kvalitet.«

C. Beslutning 2009/449

11. Kommissionen har til gennemførelse af beslutning nr. 626/2008 ved beslutning 2009/449 valgt Inmarsat og Solaris Mobile Limited som operatører af mobile satellitsystemer med tilladelse til at anvende frekvensressourcer i 2 GHz-båndet i henhold til beslutning 2007/98.

III. Tvisten i hovedsagen, de præjudicielle spørgsmål og retsforhandlingerne for Domstolen

12. Ved beslutning 2014-1257 af 21. oktober 2014 gav ARCEP Inmarsat tilladelse til at anvende de ved beslutning 2009/449 udpegede frekvenser på Frankrigs fastland.

13. Ved beslutning 2018-0001 af 22. februar 2018 gav ARCEP Inmarsat tilladelse til at udnytte et mobilt satellitsystems supplerende jordbaserede komponenter.

14. Eutelsat har anlagt annullationssøgsmål ved Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) til prøvelse af sidstnævnte beslutning. Viasat Inc og Viasat UK Ltd (herefter samlet »Viasat«) har interveneret i hovedsagen til støtte for dette søgsmål.

15. Det fremgår af de af den nævnte domstol fremsendte oplysninger, at Inmarsat agter at udnytte den tilladelse, der blev givet med beslutning 2009/449, til at udvikle EAN-systemet.

16. EAN-systemet gør det muligt at sikre en mobilforbindelse med fly ved hjælp af satellittransmissioner, som modtages af en terminal placeret oven på flyet, og transmissioner via supplerende jordbaserede komponenter anbragt på EU's område, som modtages af en terminal placeret på flyenes underside. Alle disse transmissioner foregår via det frekvensbånd, der blev tildelt Inmarsat ved beslutning 2009/449. Systemet er baseret på en satellitkomponent, der blev taget i brug den 29. august 2017.

17. Eutelsat har til støtte for sit annullationssøgsmål ved den forelæggende ret fremført flere argumenter med henblik på at påvise, at EAN-systemet, som Inmarsat har etableret, ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i beslutning nr. 626/2008, hvilket bevirker, at ARCEP's beslutning af 22. februar 2018 er ugyldig.

18. Efter at have konstateret, at denne argumentation frembyder flere alvorlige vanskeligheder med hensyn til fortolkningen af EU-retten, har Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Hvilke retlige kriterier skal anvendes ved identifikation af en jordstation som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 626/2008[…]? Skal beslutningen læses således, at den stiller krav om, at en mobil jordstation, som kommunikerer med en supplerende jordbaseret komponent, uden særskilt udstyr også skal kunne kommunikere med en satellit? I bekræftende fald, hvordan skal vurderingen af, om materialet udgør en enhed, foretages?

2) Skal bestemmelserne i beslutningens artikel 2, stk. 2, fortolkes således, at et mobilt satellitsystem først og fremmest skal hvile på satellitkomponenter, eller tillader bestemmelserne, at henholdsvis satellitkomponenters og jordbaserede komponenters rolle er uden betydning, herunder i en konfiguration, hvor satellitkomponenten kun anvendes, hvis kommunikation med de jordbaserede komponenter ikke kan gennemføres? Kan de supplerende jordbaserede komponenter opsættes på en sådan måde, at de dækker hele Unionens område, med den begrundelse, at rumstationerne ikke kan sikre kommunikation i den nødvendige kvalitet, jf. den omhandlede artikels stk. 2, litra b)?

3) Skal medlemsstaternes kompetente myndigheder i tilfælde af, at operatøren, der er valgt i overensstemmelse med beslutningens afsnit II, ikke har opfyldt sine forpligtelser med hensyn til dækning af området gennem et mobilt satellitsystem som defineret i artikel 7, stk. 2, inden den skæringsdato, der er fastsat i artikel 4, stk. 1, litra c), nr. ii), afslå at give tilladelser til at anvende supplerende jordbaserede komponenter, eller, hvis svaret herpå er benægtende, kan myndighederne afslå at give disse tilladelser?«

19. Anmodningen om præjudiciel afgørelse af 28. juni 2019 indgik til Domstolens Justitskontor den 8. juli 2019.

20. Eutelsat, Inmarsat, Viasat, den franske og den belgiske regering, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg og har besvaret en række spørgsmål fra Domstolen skriftligt.

IV. Bedømmelse

21. Det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at det søgsmål, som Eutelsat har anlagt ved den forelæggende ret, og som støttes af Viasat, udgør en del af en række søgsmål anlagt ved Unionens retsinstanser[5] og ved de nationale domstole, navnlig i Det Forenede Kongerige, Tyskland, Italien, Spanien og Belgien, hvormed disse parter ønsker at forhindre, at Inmarsat bruger frekvensressourcer i 2 GHz-båndet ved hjælp af supplerende jordbaserede komponenter.

5 – Viasat har anlagt et passivitetssøgsmål mod Kommissionen den 24.4.2017. Jf. sag T-245/17, Viasat mod Kommissionen, der i øjeblikket verserer for Retten.

22. I forbindelse med nærværende sag anmodes Domstolen nærmere bestemt om at tage stilling til tre argumenter, som Eurtelsat har fremsat med henblik på at bestride gyldigheden af den tilladelse, som ARCEP har givet Inmarsat til at bruge de supplerende jordbaserede komponenter i Frankrig, og hvis prøvelse kræver en fortolkning af bestemmelser i EU-retten. Disse tre argumenter svarer til de tre spørgsmål, som den forelæggende ret har forelagt Domstolen.

23. For det første har Eutelsat anført, at i et system som EAN-systemet, som Inmarsat har indført, udgør den terminal, der er placeret på flyenes underside med henblik på at kommunikere med supplerende jordbaserede komponenter, ikke en »mobil jordstation«, således at disse komponenter ikke udgør en integrerende del af et »mobilt satellitsystem«, i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008.

24. For det andet har Eutelsat gjort gældende, at de jordbaserede komponenter ikke, henset til deres afgørende betydning, kan betragtes som »supplerende« i et system som EAN-systemet, således at dette system ikke udgør et »mobilt satellitsystem« i ovennævnte bestemmelses forstand.

25. For det tredje har Eutelsat gjort gældende, at de nationale myndigheder ikke kan udstede tilladelse til Inmarsat til at bruge supplerende jordbaserede komponenter på deres område med den begrundelse, at Inmarsat ikke har levet op til sine forpligtelser om at dække området på den dato, der er fastsat i artikel 4, stk. 1, litra c), nr. ii), i beslutning nr. 626/2008.

26. Herefter vil jeg i mit forslag til afgørelse redegøre for, hvorfor hvert af de af Eutelsat fremsatte argumenter efter min opfattelse skal forkastes. Jeg vil med andre ord foreslå Domstolen, at den besvarer de forelagte spørgsmål således, at de relevante bestemmelser i EU-retten ikke sår tvivl om gyldigheden af den tilladelse, som Inmarsat har fået til at udnytte supplerende jordbaserede komponenter i Frankrig.

A. Om begreberne »mobilt satellitsystem« og »mobil jordstation« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008 (det første spørgsmål)

27. Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008 skal fortolkes således, at de supplerende jordbaserede komponenter i et system som det i hovedsagen omhandlede EAN-system kommunikerer med en mobil jordstation og dermed udgør en integrerende del af et mobilt satellitsystem, eftersom dette system omfatter to særskilte modtageterminaler, der er forbundet af en kommunikationsenhed, idet den første er anbragt oven på et fly og kommunikerer med en satellit, mens den anden er anbragt på flyets underside og kommunikerer med supplerende jordbaserede komponenter.

28. Eutelsat og Viasat har foreslået, at dette spørgsmål besvares benægtende, i modsætning til Inmarsat, den franske og den belgiske regering, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen.

29. En besvarelse af dette spørgsmål bør tage udgangspunkt i affattelsen af artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008. I denne bestemmelse defineres »mobile satellitsystemer« som elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der kan levere tre former for radiokommunikationstjenester:

– mellem en mobil jordstation og en eller flere rumstationer eller

– mellem mobile jordstationer ved hjælp af en eller flere rumstationer eller

– mellem en mobil jordstation og en eller flere supplerende jordbaserede komponenter, der bruges på faste steder.

30. Det andet og det tredje spørgsmål vedrører den tredje form for radiokommunikation, nemlig mellem en mobil jordstation og supplerende jordbaserede komponenter.

31. Indledningsvis er det hensigtsmæssigt at klarlægge betydningen af ordene »mobil«, »jordbaseret«, »rumstation« og »satellit«, der anvendes til at beskrive disse radiokommunikationstjenester.

32. Ligesom alle de parter, der har indgivet indlæg, kan jeg ikke se noget til hinder for, at der i denne henseende tages udgangspunkt i de definitioner, der er fastlagt i det internationale radioreglement, som blev vedtaget på verdensradiokonferencen i 1995 (herefter »radioreglementet«)[6]. Der findes således for så vidt angår disse termer taget hver for sig ikke nogen modsigelse mellem dette reglement og beslutning nr. 626/2008.

33. Det skal indledningsvis fremhæves, at flere bestemmelser i beslutning 2007/98 og beslutning nr. 626/2008 anvender ordet »rumstation« og ordet »satellit« næsten synonymt, eller i det mindste uden at tydeliggøre forskellen mellem de to begreber[7]. Selv om denne betydningsforskel ikke er afgørende for en løsning af tvisten i hovedsagen, skal det præciseres, at begrebet »rumstation« i denne lovgivningsmæssige sammenhæng efter min opfattelse kræver ikke blot tilstedeværelsen af en satellit, men også visse supplerende tekniske komponenter; dette begreb er med andre ord mere restriktivt end begrebet »satellit«[8]. I tvisten i hovedsagen er det ubestridt, at EAN-systemet omfatter en rumstation, som det kræves i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008[9].

34. Dernæst er en »jordstation« »placeret enten på Jorden eller i dens atmosfære«[10]. En station, der er placeret på et fly, som det er tilfældet i EAN-systemet, bør betegnes som en jordstation.

35. Endelig er en »mobil« jordstation navnlig »beregnet til brug, når den er i bevægelse eller under stop på ikke på forhånd fastsatte steder«[11]. Det første spørgsmål vedrører begrebet »mobil jordstation«.

36. Herefter kan jeg nu gå over til at undersøge Eutelsats argumentation, som Viasat har støttet både ved Domstolen og ved den forelæggende ret, og som vedrører den *tredje form* for radiokommunikation, der er beskrevet i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008, nemlig kommunikation mellem en mobil jordstation og supplerende jordbaserede komponenter.

37. Eutelsat og Viasat forsøger i det væsentlige at påvise, at supplerende jordbaserede komponenter ikke kommunikerer med en *mobil jordstation* i et system som det i hovedsagen omhandlede EAN-system, således at de ikke udgør en integrerende del af et »mobilt satellitsystem« i denne bestemmelses forstand.

38. Jeg er uenig i dette ræsonnement.

6 – Det internationale radioreglement blev vedtaget på verdensradiokonferencen i 1995 (CMR-95) og er blevet revideret på de senere verdensradiokonferencer: CMR-97 (Genève, 1997), CMR-2000 (Istanbul, 2000), CMR-03 (Genève, 2003), CMR-07 (Genève, 2007), CMR-12 (Genève, 2012), CMR-15 (Genève, 2015) og CMR-19 (Sharm el-Sheikh, 2019), findes på adressen http://www.itu.int/pub/R-REG-RR-2020

7 – Jf. f.eks. artikel 2 i beslutning 2007/98 og artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008, der definerer udtrykket »systemer, som leverer mobile *satellittjenester*« således, at der kræves en *rumstation*.

8 – Jeg udleder navnlig denne fortolkning af de på hinanden følgende milepæle, der er beskrevet i bilaget til beslutning nr. 626/2008, hvoraf det fremgår, at en rumstation ikke blot kræver fremstilling og opsendelse af satellitter, men også mating af et kommunikationsmodul og et servicemodul. Denne fortolkning underbygges efter min opfattelse af definitionen af »rumstation« i radioreglementets artikel 1.64, hvorefter en sådan station er anbragt »på en genstand, der befinder sig i, er bestemt til at være i omløb eller er i omløb uden for Jordens atmosfære«. En kunstig satellit, dvs. en menneskeskabt satellit, kan ret faktisk udgøre en sådan »genstand«, der er beregnet til at medføre en »rumstation«.

9 – Jf. punkt 16 ovenfor.

10 – Jf. radioreglementets artikel 1.63. Dette begreb er defineret som en modsætning til begrebet »rumstation«.

11 – Jf. radioreglementets artikel 1.68.

39. Den syllogisme, som Eutelsat og Viasat har foreslået, kan opsummeres således. Begrebet »*mobil jordstation*« kræver, at en sådan station kan kommunikere med en satellit [12] (oversætning). EAN-systemet kommunikerer med supplerende jordbaserede komponenter takket være den terminal, der er anbragt på flyets underside, og som udgør en selvstændig station, der ikke kan kommunikere med en satellit (undersætning). Følgelig kommunikerer de supplerende jordbaserede komponenter, der anvendes i EAN-systemet, ikke med en *mobil jordstation* og udgør dermed ikke en integrerende del af et mobilt satellitsystem.

40. Efter min opfattelse er denne argumentation behæftet med to uoprettelige fejl, som berører henholdsvis syllogismens oversætning og undersætning.

41. For det første og i modsætning til, hvad Eutelsat og Viasat har hævdet, kræver begrebet »mobil jordstation« i den forstand, hvori det er anvendt i beslutning nr. 626/2008, ikke, at en sådan station er i stand til at kommunikere med en satellit. Jeg skal i denne henseende fremhæve, at EU-lovgiver ikke har defineret dette begreb klart.

42. Disse parter har udledt dette krav af radioreglementet. I forbindelse med dette reglement kan det således udledes af artikel 1.63 og 1.68, at *alle* mobile jordstationer kommunikerer enten med en rumstation eller med en anden mobil jordstation ved hjælp af et rumobjekt [13].

43. Der er imidlertid intet i beslutning nr. 626/2008 [14] eller i beslutning 2007/98, som Inmarsat med føje har anført, der tyder på, at radioreglementets definitioner skal gennemføres fuldstændigt i disse beslutninger.

44. Hvad angår nærmere bestemt begrebet »mobil jordstation« findes der i mine øjne en begrundelse, der taler direkte imod en sådan gennemførelse. Som Kommissionen har fremhævet, svarer begrebet »mobilt satellitsystem«, der defineret i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008, ikke til begrebet »mobil satellittjeneste« i radioreglementets artikel 1.25 [15].

45. For at forstå forskellene mellem disse to begreber skal der sondres mellem fire kommunikationsformer.

Artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008	**Radioreglementets artikel 1.25**
	Mellem rumstationer
Mellem mobile jordstationer og rumstationer	Mellem mobile jordstationer og rumstationer
Mellem mobile jordstationer ved hjælp af rumstationer	Mellem mobile jodstationer ved hjælp af rumstationer
Mellem mobile jordstationer og supplerende jordbaserede komponenter	

12 – Eutelsat formulerede det således, »en mobil jordstation skal nødvendigvis kommunikere med en satellit for at kunne betegnes som en sådan«.

13 – Ifølge radioreglementets artikel 1.68 er en »mobil jordstation« en »*jordstation* i den mobile satellittjeneste, som er beregnet til at blive brugt, når den er i bevægelse eller under stop på ikke på forhånd fastsatte steder«. I dette reglements artikel 1.63 defineres begrebet »jordstation« som en »station, der er anbragt enten på Jordens overflade eller i Jordens atmosfære, og som er beregnet til at kommunikere enten *med en eller flere rumstationer* eller med en eller flere stationer af samme art *ved hjælp af en eller flere reflekterende satellitter eller andre rumobjekter*« (min fremhævelse).

14 – Det fremgår af tiende betragtning til denne beslutning, at »Den Internationale Telekommunikationsunions (ITU) regulativer omfatter procedurer for samordning af satellitradiofrekvenser som et værktøj til at styre skadelig interferens, *men dækker ikke udvælgelse eller udstedelse af tilladelser*«.

15 – Ifølge radioreglementets artikel 1.25 er en »mobil satellittjeneste« en »radiokommunikationstjeneste enten mellem mobile jordstationer og en eller flere rumstationer eller mellem rumstationer, der anvendes af denne tjeneste, eller mellem mobile jordstationer, via en eller flere rumstationer«.

46. Som det fremgår af ovenstående tabel, er artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008 både mere restriktiv (idet den ikke omfatter kommunikation mellem rumstationer) og mere vidtrækkende (idet den omfatter kommunikation mellem en mobil jordstation og supplerende jordbaserede komponenter) end radioreglementets artikel 1.25.

47. Eftersom radioreglementet ikke omfatter kommunikation mellem en mobil jordstation og *supplerende jordbaserede komponenter*, hvilket der netop er tale om i den foreliggende sag, kan dette reglements definitioner herpå således ikke gennemføres på baggrund af artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008.

48. Hvis man holder sig til bestemmelserne i beslutning nr. 626/2008, står det klart, at et »mobilt satellitsystem« som det i denne beslutnings artikel 2, stk. 2, litra a), omhandlede nødvendigvis skal omfatte mindst en mobil jordstation, der kan kommunikere med en rumstation. Dette fremgår af denne bestemmelses sidste punktum, hvorefter et sådant system omfatter »mindst en rumstation«, ligesom selve betegnelsen for dette system, der indebærer, at der findes en »satellit«.

49. Dette krav udelukker dog ikke, at et sådant system også omfatter *andre* mobile jordstationer, som er beregnet til at kommunikere med supplerende jordbaserede komponenter uden dog at kunne kommunikere med en satellit.

50. Selv om det med andre ord er ubestrideligt, at et mobilt satellitsystem skal omfatte en mobil jordstation, der kan kommunikere med en satellit, er der på grundlag af definitionerne i beslutning nr. 626/2008 intet, der giver anledning til at antage, at *alle* mobile jordstationer, der indgår i dette system, skal være i stand til at kommunikere med en satellit.

51. Eutelsats og Viasats argumentation, der er sammenfattet i punkt 39 i dette forslag til afgørelse, bør derfor forkastes af denne første grund. I modsætning til, hvad disse parter har hævdet, kan en station, der kommunikerer med supplerende jordbaserede komponenter, betegnes som en »mobil jordstation« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008, selv når den ikke kan kommunikere med en satellit.

52. For det andet, og såfremt Domstolen skulle fastslå, at *alle* »mobile jordstationer« nødvendigvis skal kunne kommunikere med en satellit, er Eutelsats og Viasats argumentation ligeledes fejlbehæftet, for så vidt som den er baseret på en kunstig adskillelse af de tekniske komponenter i EAN-systemet.

53. Ifølge denne argumentation findes der dels en modtagelsesterminal, som er anbragt oven på flyet, og som kommunikerer med satellitterne, dels en modtagelsesterminal, der er anbragt på flyets underside, og som kommunikerer med de supplerende jordbaserede komponenter. Eftersom sidstnævnte terminal ikke kan kommunikere med en satellit, kan den ikke udgøre en mobil jordstation, og den lever således ikke op til definitionen i artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008, der efter min opfattelse fejlagtigt fortolkes således, at der kræves en sådan egenskab.

54. Denne adskillelse svarer efter min opfattelse ikke til EAN-systemets tekniske virkelighed. Som i det væsentlige Inmarsat, den franske og den belgiske regering, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen har givet udtryk for, forekommer det også mig kunstigt ud fra et funktionelt synspunkt at opdele et system som det i tvisten i hovedsagen omhandlede EAN-system i to særskilte og uafhængige stationer. Det er således ubestridt parterne imellem, at EAN-systemets to modtagelsesterminaler er indbyrdes forbundne via en kommunikationsenhed, der afhængigt af omstændighederne bestemmer den terminal – satellit- eller jordbaseret – der anvendes til at videresende det indgående eller udgående signal.

55. I denne sammenhæng kan den omstændighed, at disse to terminaler er fysisk adskilt, idet de er anbragt henholdsvis oven på flyet og på flyets underside, ikke alene medføre, at de udgør to særskilte »stationer«. Tværtimod indebærer den centraliserede styring af deres respektive signaler efter min opfattelse, at disse terminaler udgør en del af en og samme »station«, således som navnlig den franske regering og Kommissionen med føje har påpeget.

56. Denne fortolkning finder støtte i radioreglementets artikel 1.61, hvorefter en »station« er »en eller flere sendere eller modtagere, eller en gruppe sendere og modtagere, herunder underordnede apparater, der er nødvendige for at sikre en radiokommunikationstjeneste eller for en radioastronomitjeneste, på et bestemt sted«.

57. Som Inmarsat har forklaret, er den omstændighed, at sådanne sendere ikke rent fysisk er anbragt i den samme kasse, ikke afgørende i denne henseende, hvis man ikke vil risikere at synke ned i en juridisk formalisme, der er ude af trit med den tekniske virkelighed, som kræver, at disse terminalers antenner er anbragt henholdsvis pegende opad (for at kommunikere med satellitter) og pegende nedad (for at kommunikere med supplerende jordbaserede komponenter).

58. Den franske regering har i denne henseende tilføjet, at der ligeledes kræves to modtagelsesterminaler på det tekniske plan, eftersom der findes forskellige IT-standarder, der anvendes til kommunikation med satellitter (»DVB-S«) og med supplerende jordbaserede komponenter (»LTE«) [16].

59. Det Forenede Kongeriges regering har illustreret dette med et eksempel på »common sense« (sund fornuft). Denne regering har forklaret, at en mobiltelefon omfatter forskellige elementer, der kan forbinde sig med et 3G-netværk, et 4G-netværk og et trådløst netværk eller kan etablere en Bluetooth-forbindelse. Ikke desto mindre udgør alle disse elementer en del af en og samme station, dvs. den pågældende mobiltelefon. Dette enkle eksempel er efter min opfattelse tilstrækkeligt til at forkaste Eutelsats og Viasats argumentation.

60. I modsætning til, hvad disse parter har hævdet, skal en enhed bestående af to særskilte modtagelsesterminaler, der er forbundet via en kommunikationsenhed, hvor den første er anbragt oven på et fly og kommunikerer med en satellit, og den anden er anbragt på flyets underside og kommunikerer med supplerende jordbaserede komponenter, således betegnes som en »mobil jordstation«.

61. Henset til det ovenstående foreslår jeg Domstolen, at den besvarer det første spørgsmål som følger. Artikel 2, stk. 2, litra a), i beslutning nr. 626/2008 skal fortolkes således, at de supplerende jordbaserede komponenter i et system som det i hovedsagen omhandlede EAN-system kommunikerer med en mobil jordstation og udgør dermed en integrerende del af et mobilt satellitsystem, eftersom dette system omfatter to særskilte modtagelsesterminaler, der er forbundet af en kommunikationsenhed, idet den første er anbragt oven på et fly og kommunikerer med en satellit, mens den anden er anbragt på flyets underside og kommunikerer med supplerende jordbaserede komponenter.

16 – Eutelsat og Viasat har ligeledes nævnt anvendelsen af disse to standarder.

B. Begrebet »»supplerende« jordbaserede komponenter« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, i beslutning nr. 626/2008 (det andet spørgsmål)

62. Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, stk. 2, i beslutning nr. 626/2008 skal fortolkes således, at de jordbaserede komponenter, der anvendes i et system som det i tvisten i hovedsagen omhandlede EAN-system, kan betegnes som »supplerende« uanset den omstændighed, at disse elementer spiller en afgørende rolle i dette systems funktion, at de dækker hele Unionens område, og at de gør det muligt at forbedre kvaliteten af de udbudte kommunikationstjenester.

63. Det skal præciseres, at det EAN-system, som Inmarsat har indført, såfremt dette spørgsmål besvares benægtende, ikke kan betegnes som et »mobilt satellitsystem« i henhold til ovennævnte bestemmelse, idet denne betegnelse er underlagt et krav om, at der skal findes »supplerende« jordbaserede komponenter.

64. Inden jeg går over til at besvare det forelagte spørgsmål, finder jeg det hensigtsmæssigt at redegøre for nogle faktuelle oplysninger om arten af de supplerende jordbaserede komponenter og den rolle, som de spiller i funktionen af det EAN-system, som Inmarsat har etableret.

65. Det fremgår først og fremmest af Inmarsats indlæg, uden at det er blevet bestridt af de øvrige parter, at de supplerende jordbaserede komponenter kan sammenlignes med de stationer, der anvendes i 4G-netværket »med den forskel, at de peger vertikalt op mod himlen og ikke horisontalt hen over jorden« [17]. Denne vertikale orientering kan forklares ved behovet for at sende relevante signaler til flyene under flyvningen, hvor EAN-systemets modtagelsesterminaler befinder sig.

66. Dernæst har Inmarsat selv erkendt, at forbindelsen med de supplerende jordbaserede komponenter indebærer flere tekniske fordele i forhold til satellitforbindelsen. Dels er forbindelsen med de jordbaserede komponenter af en bedre kvalitet på grund af den mærkbart kortere afstand, som signalet skal sendes over (36 000 km, når der er tale om satellitter, mindre end 100 km, når der er tale om en jordbaseret komponent). Dels kan den jordbaserede komponent i modsætning til satellitforbindelsen nemt forbedres i tilfælde af overbelastning ved at tilføje en komponent på jorden [18].

67. Endelig er det mellem parterne ubestridt, at de supplerende jordbaserede komponenter på grund af deres tekniske overlegenhed [19] spiller en afgørende rolle for EAN-systemets funktion. Det fremgår således af dommerens fremragende forslag til afgørelse i hovedsagen, at »det er ubestridt, at dette mobile satellitsystem i realiteten hovedsageligt er baseret ikke på satellitkommunikation, men på kommunikation med supplerende jordbaserede komponenter, der muliggør langt hurtigere forbindelser, og de britiske retsinstanser og den tyske lovgiver har bemærket, at de varetog 99% af tjenesten, idet satellit kun kan anvendes i områder, der ikke er dækket af disse supplerende jordbaserede komponenter (dvs. over havene)« [20].

17 – M. Sharkeys rapport fremlagt af Inmarsat, nr. 17.4: »The CGC [Complementary Ground Components] network consists of approximately 300 ground-based stations at fixed locations on the ground, similar to 4G base stations, with the difference that they point vertically to the sky rather than horizontally over the ground.«

18 – M. Sharkeys rapport fremlagt af Inmarsat, nr. 23: »In general, while the satellite provides efficient and continuous coverage performance and resilience, terrestrial systems inherently provide very efficient throughput performance, since: a) there is only one satellite, in space located 36,000 km from the earth with a given power, forming a limited number of beams that may have a diameter of several hundreds of kilometers; and b) CGC [Complementary Ground Components] terrestrial systems consisting of a large number of towers, with higher power, can be installed within relatively short distances of each other and within a limited distance of the users i.e. < 100 km, and can be supplemented by additional towers when congestion occurs.«

19 – Inmarsat har i denne forbindelse præciseret, at de supplerende jordbaserede komponenter har en kapacitet, der overstiger det, som en satellit, uanset hvor kraftig den er, kan levere ved at udnytte det begrænsede frekvensspektrum, som den har fået tildelt ved beslutning 2009/449 (to gange 15 MHz).

20 – Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager), sag nr. 420128 *Eutelsat*, forslag til afgørelse af 28.6.2018 fra dommer Guillaume Odinet, punkt 2, der findes på adressen http://www.conseil-etat.fr/fr/arianeweb/CRP/conclusion/2019-06-28/420128

68. Det er netop på grund af den afgørende rolle, som disse jordbaserede komponenter spiller i EAN-systemets funktion, at Eutelsat og Viasat har gjort gældende, at disse elementer ikke kan betegnes som »supplerende«, og at et sådant system derfor ikke kan betegnes som et »mobilt satellitsystem« i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i artikel 2, stk. 2, i beslutning nr. 626/2008. Disse parter har i det væsentlige kritiseret EAN-systemet for ikke at være et satellitkommunikationssystem, der suppleres af jordbaserede komponenter, men et jordbaseret kommunikationssystem med en satellitkomponent.

69. Jeg er ikke enig i dette argument. Med andre ord deler jeg den holdning, som Inmarsat, den franske og den belgiske regering, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen har givet udtryk for, nemlig at sådanne jordbaserede komponenter kan betegnes som »supplerende«, uanset den afgørende rolle de spiller i EAN-systemets funktion.

70. Der kan efter min opfattelse udledes to krav af beslutning nr. 626/2008 til satellitkomponenten i et »mobilt satellitsystem«.

71. Dels skal et sådant system omfatte en satellit. Ud over selve betegnelsen (»mobilt *satellit*system«) følger dette krav af artikel 2, stk. 2, litra a), sidste punktum, i beslutning nr. 626/2008 (»Et sådant system skal omfatte mindst en rumstation« [21]) eller af bilaget til denne beslutning, hvoraf det fremgår, at fremstilling og opsætning af en satellit er nødvendige milepæle i processen med udvælgelse af operatører.

72. Dels skal satellitten ikke blot *findes*, den skal også *anvendes*, som Det Forenede Kongeriges regering har påpeget. Dette krav følger implicit af artikel 8, stk. 3, litra c), i beslutning nr. 626/2008, hvorefter »*[u]afhængig* drift af supplerende jordbaserede komponenter i tilfælde af svigt i satellitkomponenten i det tilhørende mobile satellitsystem *må ikke overstige 18 måneder*« [22]. Med andre ord er princippet den *fælles* funktion af de jordbaserede komponenter og satellitkomponenten.

73. I tvisten i hovedsagen fremgår det af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at satellitkomponenten rent faktisk anvendes, når fly udstyret med EAN-systemet overflyver havet eller Serbiens luftrum, eller når et problem forhindrer den korrekte funktion af de jordbaserede komponenter. Inmarsat har præciseret, at satellitkomponenten på grund af satellitsignalets pålidelighed og stabilitet sikrer uafbrudte kommunikationstjenester. Det påhviler naturligvis den nationale ret at efterprøve, om satellitkomponenten rent faktisk anvendes, idet alene den nationale ret har kompetence til at efterprøve de faktiske omstændigheder inden for rammerne af den præjudicielle procedure.

74. Da dette nu er præciseret, er det ikke min opfattelse, at der af denne beslutning kan udledes et supplerende krav om, hvor stor en rolle henholdsvis de satellitbaserede komponenter og de jordbaserede komponenter skal spille i et sådant system.

75. Til en start udelukker adjektivet »supplerende« efter min opfattelse ikke, at de jordbaserede komponenter kan spille en afgørende rolle i forhold til satellitkomponenten i modsætning til, hvad Eutelsat og Viasat har hævdet.

21 – Vedrørende forskellen mellem begreberne »satellit« og »rumstation«, jf. punkt 33 ovenfor.

22 – Min fremhævelse.

76. Som den franske regering har anført, betyder »complémentaire« (supplerende) i henhold til ordbogen fra Académie française »qui sert à compléter« (der tjener til at gøre fuldstændig), dvs. »rendre complet« (fuldstændiggøre). På engelsk definerer Oxford Dictionary ordet »complementary« som »combining in such a way as to form a complete whole or enhance each other« [23]. I den tyske udgave anvendes ordet »ergänzende«, som har en tilsvarende betydning [24].

77. Det fremgår af disse definitioner, at ordet »supplerende« ikke siger noget om *den relative betydning* af de pågældende komponenter. Dette ord udelukker således ikke, at de jordbaserede komponenter spiller en afgørende rolle i forhold til satellitkomponenten i et mobilt satellitsystem. Disse komponenter kan »supplere« et sådant system ved at spille en afgørende rolle i det.

78. Kommissionen har i sine indlæg præciseret, at ordet »supplerende« understreger de jordbaserede komponenters *fakultative* karakter i modsætning til den obligatoriske tilstedeværelse af satellitkomponenten.

79. Den omstændighed, at beslutning nr. 626/2008 ikke indeholder nogen bestemmelser om den relative betydning af de jordbaserede komponenter og satellitkomponenten, er efter min opfattelse også sigende. EU-lovgiver kunne således nemt have præciseret, at de jordbaserede komponenter skulle være »sekundære«, »accessoriske« eller »subsidiære« i forhold til satellitkomponenten, således som den belgiske og den franske regering har anført, eller have fastsat en maksimal procentdel af kommunikationen, der kunne varetages af de jordbaserede komponenter.

80. Beslutningen indeholder imidlertid ikke sådanne præciseringer. Ifølge definitionen i artikel 2, stk. 2, litra b), anvendes de supplerende jordbaserede komponenter på faste steder for at forbedre tilgængeligheden af den mobile satellittjeneste i geografiske områder, hvor man ikke kan sikre satellitkommunikation i den nødvendige kvalitet.

81. Jeg er af den opfattelse, at denne definition ikke med hele den nødvendige klarhed er til hinder for, at jordbaserede komponenter spiller en afgørende rolle i det omhandlede system.

82. Jeg erkender gerne, at nogle sproglige elementer (navnlig »på faste steder«), hvis de var ledsaget af klare bestemmelser herom, kunne fortolkes således, at de kræver, at satellitkomponenten spiller en afgørende rolle. Dermed har EU-lovgiver efterladt en tvivl om den nøjagtige rækkevidde af begrebet »supplerende jordbaserede komponenter«.

83. Kravene til retssikkerhed er imidlertid til hinder for, at diskussionen af dette begrebs rækkevidde afgøres på en måde, som er ugunstig for de operatører, der er udvalgt til gennemførelse af beslutning nr. 626/2008, som Inmarsat har gjort gældende. Jeg er med andre ord af den opfattelse, at tvivlen under sådanne omstændigheder bør komme de operatører til gode, der for over ti år siden blev udvalgt af Kommissionen, og som har truffet økonomiske valg og foretaget omfattende investeringer på grundlag af en forenelig fortolkning af denne beslutning.

84. Den eneste begrænsning i denne henseende består netop i at kontrollere, at det kommunikationssystem, som disse operatører har indført, er foreneligt med de ord, der er anvendt i beslutning nr. 626/2008.

85. Jeg har allerede i punkt 75-78 ovenfor redegjort for, hvorfor ordet »supplerende« efter min opfattelse ikke udelukker, at de jordbaserede komponenter kan spille en afgørende rolle.

23 – »Kombinere på en sådan måde, at de udgør et samlet hele eller styrker hinanden gensidigt«.

24 – I ordbogen *Duden* defineres »ergänzen« således: »durch Schließen entstandener Lücken wieder vollständig machen; durch Hinzufügen von etwas vervollständigen, bereichern« (»fuldstændiggøre ved at udfylde de huller, der er opstået; fuldstændiggøre ved at tilføje noget, berige«).

86. Det skal her anføres, at definitionen i artikel 2, stk. 2, litra b), i beslutning nr. 626/2008 ikke fastsætter en maksimumsgrænse for antallet af »faste steder«, hvor de jordbaserede komponenter kan anvendes, som Kommissionen har bemærket. Det er således muligt for en udvalgt operatør at installere sådanne komponenter på hele Unionens område.

87. Efter min opfattelse er det i øvrigt vanskeligt på grundlag af de i punkt 64-67 ovenfor sammenfattede faktiske omstændigheder at bestride, at de jordbaserede komponenter både øger »tilgængeligheden« og »kvaliteten« af de leverede kommunikationstjenester i ovennævnte bestemmelses forstand.

88. Jeg kan navnlig ikke se nogen grund til at lægge et vilkårligt loft over kvaliteten af kommunikationstjenesterne svarende til den maksimale kvalitet, som satellitkomponenten kan levere, således som Eutelsat, Viasat og Kommissionen har foreslået, hvilket ville være i strid med forbrugernes interesser.

89. Jeg er ikke enig i Kommissionens argument om, at det skal »sikres, at de retlige krav ikke fordrejes, dvs. at satellitten ikke spiller en marginal rolle«. Dels fremgår det af punkt 77-87 ovenfor, at intet »retligt krav« vedrørende satellitkomponenternes og de jordbaserede komponenters respektive roller kan udledes af beslutning nr. 626/2008. Dels er retssikkerhedsprincippet til hinder for, at denne beslutning »suppleres« ved at tilføje en maksimumsgrænse for de leverede tjenesters kvalitet, når EU-lovgiver ikke har fastsat en sådan grænse.

90. Som Inmarsat, den franske og den belgiske regering samt Det Forenede Kongeriges regering har gjort gældende, er kvalitetskriteriet fastsat bredt i artikel 2, stk. 2, litra b), i beslutning nr. 626/2008, således at hver enkelt operatør frit kan fastsætte kvaliteten af de tjenester, som denne ønsker at levere. Enhver anden fortolkning ville føre til en kunstig begrænsning i EU-retten af de udbudte kommunikationstjenester, som er ude af trit med disse tjenesters teknologiske og kommercielle virkelighed.

91. Omvendt gør den frihed, som de udvalgte operatører har til at udnytte de jordbaserede komponenter, for så vidt som disse yder mere end satellitkomponenten, det muligt at anvende frekvensressourcerne i 2 GHz-båndet mere effektivt, hvilket er så meget desto vigtigere i en situation, hvor de tilgængelige frekvensressourcer er begrænsede [25]. Denne fortolkning er i overensstemmelse med fremme af konkurrence og innovation samt forbrugerrettighederne, som er mål, der forfølges med beslutning nr. 626/2008 [26], som Inmarsat, den franske regering og Det Forenede Kongeriges regering med føje har understreget.

92. For fuldstændighedens skyld skal det ligeledes påpeges, at 18. betragtning til beslutning nr. 626/2008, som ikke er bindende, i øvrigt ikke indeholder noget sprogligt element, der vil kunne så tvivl om den fortolkning, som jeg har foreslået [27].

25 – Det skal fremhæves, at radiofrekvensbånd findes i et begrænset antal, hvilket forklarer behovet for at regulere anvendelsen af dem. Jf. ottende betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7.3.2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen): »Frekvenspolitik kan ikke udelukkende baseres på tekniske parametre, men må også tage hensyn til økonomiske, politiske, kulturelle, sundhedsmæssige og sociale aspekter. Desuden kan den stigende efterspørgsel efter endelig tilrådighedsstillelse af tilgængelige radiofrekvenser føre til indbyrdes modstridende krav om at tage hensyn til de forskellige radiofrekvensbrugergrupper inden for sektorer som kommunikation, tv- og radiospredning, transport, ordensmyndigheder, militær og videnskabelig forskning. Frekvenspolitikken må derfor tage hensyn til alle sektorer og afveje deres respektive behov mod hinanden.«

26 – Jf. navnlig første og femte betragtning til og artikel 6, stk. 1, litra a), i beslutning nr. 626/2008.

27 – Formuleringen af denne betragtning udelukker nærmere bestemt ikke nogen fortolkning. Dette gælder navnlig passagen »anvendes *typisk* til at forbedre de tjenester, der leveres via satellitten« på grund af tilstedeværelsen af ordet »typisk« (min fremhævelse).

93. Henset til det ovenstående foreslår jeg Domstolen, at den besvarer det andet spørgsmål således. Artikel 2, stk. 2, i beslutning nr. 626/2008 skal fortolkes således, at de jordbaserede komponenter, der anvendes i et system som det i tvisten i hovedsagen omhandlede EAN-system, kan betegnes som »supplerende« uanset den omstændighed, at disse elementer spiller en afgørende rolle i dette systems funktion, at de dækker hele Unionens område, og at de gør det muligt at forbedre kvaliteten af de udbudte kommunikationstjenester.

C. Konsekvenserne af den manglende overholdelse af forpligtelsen med hensyn til dækning af området inden den skæringsdato, der er fastsat i artikel 4, stk. 1, litra c), nr. ii), i beslutning nr. 626/2008 (det tredje spørgsmål)

94. Hvad angår den forelæggende rets tredje spørgsmål skal det bemærkes, at Domstolen i dommen i sagen Viasat UK og Viasat[28] havde lejlighed til at besvare et tilsvarende spørgsmål, der var formuleret næsten enslydende, *benægtende*.

95. Det er i denne henseende tilstrækkeligt at henvise til Domstolens svar i den pågældende sag.

V. Forslag til afgørelse

96. Jeg foreslår på baggrund af det ovenfor anførte, at Domstolen besvarer de præjudicielle spørgsmål, som Conseil d'État (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Frankrig) har forelagt, således:

»1) Artikel 2, stk. 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 626/2008/EF af 30. juni 2008 om udvælgelse af og udstedelse af tilladelser til systemer, som leverer mobile satellittjenester (mobile satellite services, MSS), skal fortolkes således, at de supplerende jordbaserede komponenter i et system som det i hovedsagen omhandlede »European Aviation Network«-system kommunikerer med en »mobil jordstation« og dermed udgør en integrerende del af et »mobilt satellitsystem«, eftersom dette system omfatter to særskilte modtagelsesterminaler, der er forbundet af en kommunikationsenhed, idet den første er anbragt oven på et fly og kommunikerer med en satellit, mens den anden er anbragt på flyets underside og kommunikerer med supplerende jordbaserede komponenter.

2) Artikel 2, stk. 2, i beslutning nr. 626/2008 skal fortolkes således, at de jordbaserede komponenter, der anvendes i et system som det i tvisten i hovedsagen omhandlede system »European Aviation Network« kan betegnes som »supplerende« uanset den omstændighed, at disse elementer spiller en afgørende rolle i dette systems funktion, at de dækker hele Unionens område, og at de gør det muligt at forbedre kvaliteten af de udbudte kommunikationstjenester.

3) Artikel 8, stk. 1, i beslutning nr. 626/2008, sammenholdt med denne beslutnings artikel 7, stk. 1, skal fortolkes således, at medlemsstaternes kompetente myndigheder – i tilfælde, hvor det viser sig, at en operatør, der er udvalgt i henhold til afsnit II i nævnte beslutning, og som i henhold til samme beslutnings artikel 7 har tilladelse til at anvende radiofrekvenser, ikke har leveret mobile satellittjenester ved hjælp af et mobilt satellitsystem inden den skæringsdato, der er fastsat i artikel 4, stk. 1, litra c), ii), i beslutning nr. 626/2008 – ikke har beføjelse til at nægte at udstede de tilladelser, der måtte være nødvendige for at levere supplerende jordbaserede komponenter til mobile satellitsystemer, til denne operatør med den begrundelse, at denne ikke har opfyldt den forpligtelse, som den pågældende operatør indgik i sin ansøgning.«

28 – Dom af 5.3.2020 (C-100/19, EU:C:2020:174).